

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Who cares? An ethnographic research on the workforce integration of first-generation immigrants in geriatric care in the Netherlands and Germany

Ham, A.

Citation

Ham, A. (2022, December 20). *Who cares?: An ethnographic research on the workforce integration of first-generation immigrants in geriatric care in the Netherlands and Germany*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3503600>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3503600>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

CURRICULUM VITAE

About the author

Anita Ham, born on April 13, 1968 in Ruinerwold, The Netherlands. She completed her bachelor's degree in Nursing in 1995. She spent three years working as a Registered Nurse in Botswana and one year in the United Arab Emirates. In the Netherlands she worked in the Emergency Department of a Hospital and for five years for the Medical Service for Refugees and Asylum Seekers in The Hague. In 2008 she started teaching at the University of Applied Science in Amsterdam. She designed teaching materials, coordinated and taught international nursing students in the Global Health Programme. In 2009 she conducted ethnographic research about the complexity of diversity in a rehabilitation institution in the Netherlands and obtained her MSc in Anthropology and Sociology at the UVA (University of Amsterdam). Since August 2011, she has been working at the Hague University of Applied Sciences as an international programme manager (2012-2015), senior lecturer and researcher. In 2016 she received an NWO and THUAS grant for the research as described in this thesis. Anita participates in the Research group Relational Care and Urban developments. In 2022 she received a grant from ZonMw for equal opportunities in population screening in the Netherlands, together with Mammарosa, Suikerhuis, Aman, LUMC and TNO. For the research group Urban Developments she works together with the Dutch Advisory Committee on Migration (ACVZ), the Ministry of Foreign Affairs, Erasmus University and national and international healthcare and educational institutions. She conducts research on children of EU labor migrants in the Netherlands and on labor migrants from outside the EU in long-term care in various countries.

Over de auteur

Anita Ham, geboren op 13 april 1968 in Ruinerwold, Nederland. Ze voltooide haar bachelor in verpleegkunde in 1995. Ze werkte drie jaar als gediplomeerd verpleegkundige in Botswana en een jaar in de Verenigde Arabische Emiraten. In Nederland werkte ze op de Spoedeisende Hulp van een ziekenhuis en vijf jaar voor de Medische Opvang voor Vluchtelingen en Asielzoekers in Den Haag. In 2008 begon ze als docent aan de Hogeschool van Amsterdam. Ze ontwierp lesmateriaal, gaf les aan internationale verpleegkunde studenten en coördineerde het Global Health Programme. In 2009 deed ze onderzoek naar de complexiteit van diversiteit in een revalidatie centrum in Nederland en behaalde haar MSc in Antropologie en Sociologie aan de UVA (Universiteit van Amsterdam). Vanaf augustus 2011 is zij werkzaam bij De Haagse Hogeschool als internationale coördinator (2012-2015), hogeschool docent en senior onderzoeker. In 2016 ontving Anita een NWO en HHS beurs voor het onderzoek zoals beschreven in dit proefschrift. Anita participeert in het lectoraat Relationele Zorg en het lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen. In 2022 ontving ze een ZonMw subsidie voor kansengelijkheid in bevolkingsonderzoeken in Nederland, in samenwerking met Mammarosa, Suikerhuis, Aman, LUMC en TNO. Voor het Lectoraat Grootstedelijke Ontwikkelingen werkt ze samen met de Advies Commissie voor Migratie (ACVZ), het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Erasmus universiteit en (inter)nationale zorg- en onderwijsinstellingen. Ze doet onderzoek naar kinderen van EU arbeidsmigranten in Nederland en naar arbeidsmigranten van buiten de EU in de langdurige zorg in verschillende landen.

PUBLICATIONS

Ham, A. (2022). Who Cares? An ethnographic study on the enactment of geriatric care by first-generation immigrants and established caregivers in a German residential home. (submitted/ under review).

Ham, A. (2021). Social dynamics and concepts of good care affecting the interaction between established employees and newcomers in a German residential home. In: V. Horn, C. Schweppe, A. Böcker & M. Bruquetas-Callejo (Eds.), *The Global Old Age Care Industry* (pp. 193-215). Singapore: Palgrave Macmillan.

Ham, A. (2021). First generation immigrant and native nurses enacting good care in a residential home. *Nursing ethics*, 28(3), 402-413.

Ham, A. (2020). Social processes affecting the workforce integration of first-generation immigrant health care professionals in ageing citizens in the Netherlands. *Journal of Transcultural Nursing*, 31(5), 460-467.

Belt, J., **Ham, A.**, Kaulingfreks, F., Prins, B., & J.H.C. Walenkamp (2015). World Citizenship. *Developing intercultural competence in international and multicultural Dutch classrooms. The effectivity of the PREFLEX@ Home Programme: a pilot study at The Hague University of Applied Sciences*. The Hague University of Applied Sciences.

Jellema, F., **Ham, A.**, & Voskuil, D. (2014). Het ontwerpen van een internationaal global health programma. *Onderwijs en Gezondheidszorg*, 38 (3), 15-18.

Ham, A. (2012). Elke student een wereldburger, een eerste verkenning toegepast interdisciplinair kwalitatief onderzoek. (Every student a world citizen, a first exploration of applied interdisciplinary qualitative research). *Intern onderzoeksrapport*. The Hague: The Hague University of Applied Science.

Ham, A. (2010). Critical reflections (Kritische reflecties). In: A. Kuckert-Pander & P. Esterhuizen (Eds.), *Diversiteit in de verpleegkunde*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

PRESENTATIONS

- 2022 Symposium Participatieve Gezondheidszorg. Workshop Etnografisch onderzoeken: Asielmigranten als zorgverleners in de langdurige zorg. The Hague University of Applied Science.
- 2021 International Council of Nurses (ICN) "Nursing Around the World" (online) link to conference
- 2020 Refugee Studies and Forced Migration. International Conference London (online) link to conference
- 2020 The Potential of Education for Integration. International Conference Berlin (cancelled due to Covid-19) link to conference
- 2020 Asylbewerber und Flüchtlinge als Potentialträger (AFP) in Deutschland. Workshop Inclusive Workforce & Inclusive Education (cancelled due to Covid-19).
- 2018 EAN International Conference. Workforce integration in nursing care. The Hague University of Applied Sciences, The Netherlands.
- 2018 STTI Phi MU, 4th, Biennial European Conference Anglia Ruskin University, Cambridge University UK.
- 2018 Workshop Workforce integration in Health Care. UAF job support managers, UAF students and Health managers. Humanity House, The Hague.
- 2017 Symposium De stad als vluchthaven? Over integratie in een superdiverse samenleving. Zorg(en) in de zorg. The Hague University of Applied Sciences.
- 2017 Odense University Denmark. Workforce integration of first-generation immigrants in nursing care. <http://europeantransculturalnurses.eu/2016/07/5th-conference-of-the-european-transcultural-nursing-association>
- 2014 EAPRIL conference presentation in Cyprus, Designing an international program for Global Health.
- 2013 EAPRIL conference presentation in Switzerland, Improving study success in higher vocational education.

- 2013 Interdisciplinary Conference of the University Network of the European Capitals of Culture in Marseille, France. University Network of the European Capitals of Culture (UNECC). Presentation, Cultural Encounters The Mosaic of Urban Identities. *Subsidie van Steunfonds Den Haag en omstreken*
- 2011 Seminarserie over diversiteit Omgangsvormen in een diverse samenleving, Constructie van autochtoniteit, culturalisering en het populisme, Co-referent. The Hague University of Applied Sciences.
- 2011 Onderwijsconferentie Masterclass. Excellent Learning by Teaching Excellence. The Hague University of Applied Sciences.
- 2010 University of Pennsylvania in Philadelphia in USA International Council on Women's Health Issues (ICOWHI) International Congress Philadelphia Presentation: The Complexity of Diversity in Dutch Health Care Systems.
- 2009 Seminar diversiteit. Presentatie: Complexiteit van diversiteit in de dagelijkse zorgpraktijk. Stichting Sint Jacob Haarlem, Nederland.
- 2008 International Council on Women's Health Issues (ICOWI). Presentation: Global Nursing. Looking for Similarities without judging the differences. University of Gaborone in Botswana.

PHD TRAINING AND GENERAL COURSES

- BROK (Basiscursus Regelgeving Klinisch Onderzoek). Leiden University Medical Centre.
- Biostatistics. Leiden University Medical Centre.
- Methodology Course Ethnographic research (Advanced course 12 ECTS). Graduate School of AISSR University of Amsterdam.
- Engels Cambridge English C1. British Language School.
- Pitfalls for Advanced Writers of Academic English (including Word Order). Graduate School of Social and Behavioural Sciences, Leiden University.
- German Intensive Language Course (50 uur) Language Institute Regina Coeli (Nonnen van Vught).
- Atlas-TI course. Erasmus University Rotterdam
- Kwaliteitseisen in kwalitatief onderzoek. Erasmus University Rotterdam
- How to publish manuscripts, the P's of publishing. Odense University Denmark from Prof. N. Cuellar, USA.
- Harvard University & Roosevelt Academy *Excellent Learning by Teaching Excellence*. University Middelburg
- Basistraining didactiek (Teach the teacher) Leiden University of Applied Science.
- BKE (Basis Kwalificatie Examinering). The Hague University of Applied Science.

ACKNOWLEDGEMENTS

Promoveren is teamwork! Het is onmogelijk om iedereen te noemen, maar ik wil met name de volgende mensen bedanken:

Ten eerste het vast personeel, de nieuwkomers en de bewoners in de twee verzorgingshuizen. In het bijzonder de gevestigden en de nieuwkomers met wie ik mee mocht lopen, hartelijk bedankt. Ik noem geen namen, om privacy te waarborgen. Fijn dat ik over jullie schouders mee mocht kijken. Jullie hebben mij veel geleerd. Dit onderzoek is ook te danken aan de *gatekeepers* in de verzorgingshuizen, het bestuur, de directie, de managers en de beleidmakers. Zorginstellingen die hun deuren hebben opgezet voor nieuwkomers en voor een medische antropologe getuigen van oprechtheid, ontvankelijkheid en moed.

Zunächst möchte ich mich bei den Mitarbeitenden, denen, die neu in die jeweiligen Länder gekommen sind und den Bewohner:innen in den beiden Pflegeeinrichtungen bedanken. Insbesondere den Etablierten und denen, die neu dazugekommen sind und mit denen ich arbeiten durfte. Ich werde zum Schutz der Privatsphäre keine Namen nennen. Schön, dass ich Ihnen über die Schulter schauen konnte. Sie haben mich viel gelehrt! Diese Forschung ist auch den Gatekeepern in den Pflegeheimen, den Einrichtungseleitungen, dem Vorstand, den Managern und den politischen Entscheidungsträger:innen zu verdanken. Gesundheitseinrichtungen, die Türen für Zugewanderte und eine Etnologin geöffnet haben zeugen von Aufrichtigkeit, Empfänglichkeit und Mut.

Mijn promotor *Ria Reis* en co-promotor *Baukje Prins*. Ik had het privilege om de beste begeleiders naast mij te hebben staan in het gehele promotie traject. Ria, je inhoudelijke kennis, je steun en kwalitatieve ervaringen hebben mij enorm geholpen. Dank voor je inspiratie. Baukje, je filosofische kennis, je wijsheid in relatie tot burgerschap en diversiteit hebben mij veel kennis en inzicht gegeven. Door jou kreeg het manuscript een beduidend hogere kwaliteit.

Son Burgers-Geerinckx en Meralda Slager voor de tijd, de vrijheid en het vertrouwen om een eigen project te mogen starten. Dit proefschrift is er ook dankzij *Aminata Cairo* en *Naomi van Stapela* van het lectoraat *Inclusive Education*, bedankt voor jullie steun en ruimte. De kenniskringleden Fatima, Corina, Juul, Julie, Femke, Sinan, Fuusje, Mi Jung (Jumi), Vita, Margot, Tjitske, Memon, Winnie, Wil, Behnaz, Sairoen, Cateleine, Ruben, Karym, Ercan, Daniel, Edward, Watte, Bert. Ook de

participatievakgroep Meralda, Heleen, Liesbeth, Marieke, Roukayya, Sam, Zsuzsu en Andries voor de inspiratie, input en het sparren. *Good memories are made around the table.*

Mijn collega's, bedankt voor de ruimte voor veldwerk en tijd om te schrijven, Karen, Marjolein, David, Lando, Jolanda, Tom, Peter en Jeroen, Sam, Andries en Táhirih. Ook de gevestigden collega's, de nieuwkomers en degenen die zijn vertrokken. Kitty en Arthur, Nienke, Fatima, Floor en Julie, bedankt voor het delen van lief en leed in het gehele proces. En niet te vergeten de steun van Niloufar, Marta, Saskia, Jimmy, Paula, Elvira, Sander en Astrid. Ook vanuit het NWO, eerst Francien en later Jurina, hartelijk bedankt. Andries van Rijn, bedankt, je hebt heel wat computer issues opgelost. Maaïke bedankt voor het prachtige grafisch design van dit proefschrift.

Ich möchte meinen Freunden in Deutschland danken. Andrea, wir haben viel von 'Fremden' gelernt, aber wie fremd ist das Fremde wirklich? Der Fremde ist nur dann ein Fremder, wenn er in der Fremde ist. Karin, Vielen Dank für den Schlüssel zu deinem Haus und ich bin froh, dich kennengelernt zu haben! *Freunde sind nie heimatlos, denn einer wohnt immer im Herzen des anderen.* Danke, für Eure besonderen Freundschaften!

I would like to express many thanks to my international nursing friends across cultures; Abbigail, Rhoda, Silenteni, Happiness, Matiza, Lucy Mwelwa and Hilda Mkanda. You were my teachers in nursing and inspirators to start this research. Magdeline and Caroline, thanks for your advice and support.

Lieve familie, vrienden, buren. Dierbare paranimfen. Dank voor jullie oprechte interesse in dit onderzoek. Nu dan, het is eindelijk klaar! Alhoewel ik er ook weer mee verder ga! Samen met Katja Rusinovic krijgt dit onderzoek een (inter)nationaal vervolg, ik verheug me, Katja!

Mam, bedankt voor je aanmoediging om door te gaan. Je begreep een PhD misschien niet en wat voor een dokter (niet aan het bed) je dan wordt, maar je stimuleerde mij altijd om 'het' af te maken. Helaas heeft pap dit avontuur niet meer mogen meemaken. Maar hoe dan ook, hij zou trots geweest zijn. Trouwens, van gezinsverzorgster en slagersknecht naar winkeliers zijn ook vormen van integratie, net als je migratie van dorp naar stad.

Lieve René, als wij elkaar niet in Turkije hadden ontmoet, dan was dit proefschrift er misschien nooit geweest. Je geeft mij alle vrijheid, zodat wij liefdevol samen leven. Bedankt voor je onvoorwaardelijke steun, vertrouwen en optimisme. *Als liefde zoveel jaar kan duren, dan moet het echt wel liefde zijn.* Lieve Maaïke, Sander en Tim, bedankt voor de ruimte om van betekenis te kunnen zijn. Voor mij begint wijsheid met nieuwsgierigheid, dat zie ik in ieder van jullie. Ik heb jullie lief. Bedankt, jullie geven mijn leven kleur.

